

SINOĆ OTVOREN 17. JUGOSLOVENSKI POZORIŠNI FESTIVAL

U slavu života

Umetnost danas, „ iako svesna svoje nemoći u globalizovanom društvu, ne odustaje od želje da ovaj jedini život koji imamo, oplemeni i učini boljim i sadržajnijim nego što bi on bio bez nje”, rekla je, između ostalog, Slavica Trifunović, pomoćnik ministra za kulturu u Vladi Republike Srbije, otvarajući 17. Jugoslovenski pozorišni festival

Sedamnaesti Jugoslovenski pozorišni festival otvorila je sinoć u holu Narodnog pozorišta Slavica Trifunović, pomoćnik ministra za kulturu u Vladi Republike Srbije rečima:

- U slavu života, neka otpočne 17. Jugoslovenski pozorišni festival.

Kako je istakla, Jugoslovenski pozorišni festival pokazuje da decentralizacija u kulturi nije samo fraza jer se i van Beograda mogu sa uspehom organizovati visokokvalitetni umetnički događaji, ali on i naglašava, uz poštovanje razlika, ono što spaja ljude sa bivšeg jugoslovenskog prostora, a to je, jezik, pre svega.

- Iako se, pretpostavljam svima nama, često čini, da su linije kontakata među bivšim jugoslovenskim zemljama zauvek prekinute, zbivanja u sferi kulture nam pokazuju da to nije tako. Ogleđanje u licu onog drugog, nama bliskog, samorazumljivog, još uvek je od izuzetne važnosti za umetnike koji stvaraju u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori. Čini se da je sada sasvim jasno, 22 godine nakon nestanka zajedničke države, da put ka najvećim svetskim umetničkim centrima, mora voditi kroz susedstvo koje poput nekog lakmus papira prvo pokazuje koliko su neke teme i njihova interpretacija zaista od šireg značaja, onog koji nadilazi lokalnu borju i

Slavica Trifunović otvara festival

postaje istinski umetnički iskaz o jednom prostoru, vremenu i ljudima koji žive u njemu,- rekla je Slavica Trifunović i nastavila:

-Moto ovogodišnjeg festivala je „da ovaj život ne vredi mnogo, ali ništa ne vredi kao ovaj život”. Koliko je život malo vredelo imali smo prilike da se nebrojeno puta uverimo kroz istoriju Balkana. Međutim, na tom uzanom tlu, najčešće bremenitom mnogobrojnim problemima, nastajala je umetnost koja na univerzalan način sagledava i slavi baš život, ma koliko težak i katkad teško snošljiv on bio,- istakla je Slavica Trifunović i naglasila da umetnost danas, „ iako svesna svoje nemoći u globalizovanom društvu, ne odustaje od želje da ovaj jedini život koji imamo, oplemeni i učini boljim i sadržajnijim nego što bi on bio bez nje”.

boljeg razumevanja među ljudima. Pozorište je, kažu, ogledalo života. Potrebno je da se što češće suočimo sa svojim odrazom u tom ogledalu i sopstvenim slabostima i budemo zahvalni i za dobronamerne vaspitne šamare koje nam umetnost šalje kao opomenu. Verujem da će pozorišna publika uživati narednih sedam dana i iskreno se nadam da će svi naši gosti prepoznati tradicionalno gostoprimstvo i specifičan duh Užičana,- rekao je gradonačelnik Milošević.

Saša Milošević, gradonačelnik Užica

Gradonačelnik Užica, Saša Milošević, obraćajući se brojnoj publici, je rekao:

-Svaki građanin Užica trebalo bi da bude ponosan što je naš grad uspevao da sačuva kulturne institucije i manifestacije, posebno one sa međunarodnim karakterom koje otvaraju vrata saradnje, razmene iskustava i

Posle zvaničnog otvaranja, na sceni užičkog pozorišta koje je i domaćin i organizator festivala svih proteklih godina, izvedena je predstava „Ribarske svađe” Karla Goldonija, u režiji Ane Vukotić, a u koprodukciji Budve grad teatra i Crnogorskog narodnog pozorišta Podgorica.

R. Popović

KOPRODUKCIJA CRNOGORSKOG NARODNOG POZORIŠTA I GRAD TEATRA BUDVA

Kraj ove predstave je početak tuge

Ana Vukotić, reditelj: Moj rediteljski postupak zapravo počinje od poslednje scene. Moje čitanje Goldonija i doživljaj ovog komada je bio takav. Kod Goldonija imate srećan kraj, a Isidor je dobrotvor, ne zna se iz kojih razloga. Mislim da danas ne postoje takvi ljudi i da neko ko je na poziciji vlasti nema tu količinu dobrote i pozitivne energije, da bi mu bilo bitno da stvari funkcionišu dobro. Zapravo, moj kompletan postupak počinje od te poslednje, jako tužne scene, jer se u trenutku svi oni prividno „upakuju“ u te male bračne zajednice, koje za društveni i socijalni kontekst u kojem danas živimo znači sreću i razrešenje, a zapravo mislim da tuga tu počinje. Kada taj kompromis napravimo i spakujemo se u parove na silu, to je početak tuge. Ovo je zapravo tužan i na svoj način subverzivan kraj. Ipak, namera je bila da ostavimo i tračak nade. Tu su Lućeta i Đani, koji su od početka do kraja čista ljubav. Ona se ostvari u moru pakovanja, neukusa, atrakcija i spoljnih uticaja. Oni od početka do kraja imaju iskrena uporišta.

Dragan Jovanović, Isidor, isljednik za kriminal: Ljudi poput Isidora mogu da rade šta hoće. I rade. Ja sam samo hteo da budem što veći negativac, da bismo pokazali to što smo želeli. Mislim da je na kraju jasno šta nam je bila namera i o čemu smo pričali.

Varja Đukić, šjora Li-

bera, žena Fortunatova: To je osećaj potpune nemoći. Uopšte pri izgranji lika, osećaš se kao biće sa svojim malim ciljevima, željama, načelima. Istovremeno osećaš da odmah posustaješ, još pre nego što si sve artikulisao. Mislim da upravo to gradi ove karaktere ovakvim kakvi jesu. Tako nastaju pravi mali, jednostavni ljudi, koji nemaju izlaz osim onog u ličnom odnosu, priči, sudbini, traganju za bliskoću. To je stanje pojačane napetosti, osetljivosti. Osećate se nemoćno. Istovremeno, to proizvodi stalnu motoriku, potrebu da se rešavaju problemi. Ovi ljudi nisu po prirodi revolucionari, nemaju oni tu hrabrost i toga su svesni. To je paradoks i iz njega proizilazi nemoć.

Ana Vukotić, reditelj: Od strane Grada teatra sam pozvana da, kao reditelj, u koprodukciji sa CNP radim jednog od tri ponuđena Goldonija. „Ribarske svađe“ me je još od školskih dana privlačio. Imala sam nameru da sačuvam to što jeste mediteran, lakoća, Goldoni, a da sa druge strane sve to stavimo u kontekst naših iskustava, ali ne na način da bodemo prstom u oko i da se po svaku cenu smestamo u savremeni kontekst. Dakle, da sačuvamo Goldonija, a ipak ispričamo svoju priču. Pri tom, namera nije bila da kritikujemo vlast, niti narod, već da i jednima i drugima postavimo neka pitanja. Da se smejemo, ali da se zapitamo. Mislim da smo sami krivi za vlast. Ipak, veoma

smo spremni da je kritikujemo, a nesporni da preuzmemo sopstvenu odgovornost. Volimo da se zaklanjamo iza tuđih rešenja i idemo prečicom. Moja rediteljska intervencija se najviše tiče Gagijevog lika, a Dragan Jovanović je dobar saradnik i odlično smo se razumeli.

Miloš Pejović, Kanokja, mladić koji prodaje fritule: Moj lik se u originalnom tekstu se pojavi dva puta i vikne: „Fritule vruće, fritule vruće!“ Mi smo pokušali da od tog karaktera napravimo nešto više, da on bude veseo, pristupačan, prijemčiv, a uvek sedi na više stolica istovremeno. Ipak, on može da donese najviše problema. Mislim da smo u tom prikazu uspeali. Prezadovoljan sam saradnjom sa celom ekipom.

Momčilo Otašević, Đani, mladi ribar: Mislim da ovaj komad nosi i naš lični pečat, osećanja, poruke...u to sam siguran, bar kada se tiče mog lika i njegove ljubavi. Oni imaju dozvoljenu ljubav, koju sami sebi brane. Bilo nam je lepo raditi i odlično smo se razumeli sa Anom.

Dragan Mićanović, Šjor Fortunato, ribar: Mi smo napravili izmene za scenu kutiju, ali vrlo malo. Tih promena nije bilo u odnosu na ambijent. Imao sam osećaj da smo svi upakovani u najlon i živimo. Jer od Beograda do Užica deponije su prepune najlona i kesa...Nije predstavljalo problem prebaciti predstavu iz ambijenta u pozorište. Znaate, kad glumci imaju dobre

međusobne odnose i kada imate reditelja koji vas svuda vodi, vi predstavu možete igrati bilo gde. Važno je da svaki glumac zna šta radi na sceni. Meni je ovo druga saradnja sa Anom, a ja volim hrabre reditelje. Zato sam i pristao da radimo ovaj komad. Volim reditelje koji imaju srce i žele da kažu nešto, pa makar išli srcem u oko.

Stevan Radusinović, poslužitelj u Tužilaštvu: Kao glumci ne možemo baš mnogo da utičemo na ono što ćemo igrati. Tako da dobijemo ono oko čega se dogovore uprave, finansijeri i tako dalje. Hrabrosti u svemu tome, sa glumačke strane ima u smislu da pristajete na neke radikalne stvari. To je nešto što niste već videli ili probali, ali probate sa rediteljem koji vam je blizak generacijski ili ste jednostavno na istoj frekvenciji. Mi smo željni tih hrabrijih pristupa. Vi ste ih u Srbiji već imali, mi u Crnoj Gori ne toliko. Mislim da je sad pravo vreme za to.

Goran Cvetković, kritičar Radio Beograda: Velika je stvar izvesti ovaj festival u ovakvom vremenu. Kada je reč o večerašnjoj predstavi, mislim da u njoj nije glavna politika. Mislim da je ključ u tome šta se pozorišno misli i radi. Po meni, politika je marginalna. Cela igra, sistem znakova i pristup pozorištu je sloboda i vrsta borbe za identitet.

Ana Milošević

Ana Vukotić, rediteljka predstave Ribarske svađe, CNP i Budva Grad Teatar

Pozorištima u Crnoj Gori nedostaju umetnički koncepti

Čini mi se da u Crnoj Gori nemamo umetničke direktore, koji imaju jasne ideje o tome čime treba da se bave naša pozrišta

Rediteljku Anu Tomić, festivalska publika je upoznala pre dve godine, kada je gostovala sa predstavom Don Žuan, u izvođenju CNP Podgorica, koja je bila nagrađena sa tri nagrade - za najbolju režiju, Dragan Mićanović je nagrađen za najbolju mušku ulogu, a Leo Kulaš za najbolju kostimografiju. Publika je sinoć gledala komad Ribarske svađe, koji je premijerno izveden na otvorenom prostoru u Budvi, ali je kasnije prilagođen i pre nekoliko dana izveden na sceni CNP, povodom 60 godina tog teatra i početka nove pozorišne sezone.

Kako je na predstavu reagovala publika u jeku turističke sezone na otvorenom u Budvi, a kakve su reakcije bile nakon izvođenja na sceni CNP u Podgorici?

- Tačno je da je predstavu na jedan način prihvatila publika u Budvi, koji su činili i turisti i oni koje to interesuje. Ambijent otvorenog prostora, između crkava, dominira i komunicira sa predstavom. Plašili smo se da ne uđemo u nekakvu vrstu realizma i da time izgubimo naš umetnički pokušaj, ali nismo se „borili” sa ambijentom, već smo ga prigrlili da radi za nas. U takvoj konstelaciji odnosa dobili smo predstvu sa svim banalnim zvukovima i muzikama iz diskoteka, slučajno zatečenim turistima, što je karakteristika Budve tokom leta. I naša namera je bila da sve to bude u kontekstu predstave. Na drugi način predstava je komunicirala sa publikom u CNP Podgorica. Posle ne znam koliko sezona, sve ulaznice su bile pro-

date za reprizu, što znači da je publika tu predstavu veoma dobro prihvatila. Kad smo predstavu pripremali za scenu CNP, sa scenografom sam tragala za jednostavnim sistemom znakova koji će prioritet dati glumcu, igri, sceniskom pokretu. Eksperimentisali smo sa najlonom, što je bio scenografski izazov kao aluzija na more i dobili akvarijum u kome plivaju ribe u mutnoj ili bistroj vodi, ili se koprcaju.

Kojim temama i kojom vrstom estetike se trenutno bave pozorišta u Crnoj Gori?

- Kako sam iz Crne Gore, možda se od mene očekuje da štitim neke stvari koje se tamo dešavaju, ali ja se neću staviti u tu poziciju. U pozorištima Crne Gore ne postoje umetnički direktori koji precizno koncipiraju umetničku politiku i umetnički repertoar. Situacija je takva da reditelji biraju tekstove, ali bez obzira na to što sam i ja rediteljka, mislim da to nije dobro. Iako svi želimo da radimo ono što smo izabrali, mislim da je važno da budemo deo nekakvog konteksta. U Crnoj Gori ne postoji ta vrsta umetničke politike, koja će u jednom pozorištu tokom sezone da se posveti primera radi, nemačkim piscima, našoj nacionalnoj baštini ili nešto drugo. Jednostavno, pozorišta u Crnoj Gori nisu umetnički koncipira-

toru, Tivtu, Budvi, postoje li manje pozorišne produkcije, drugačiji pozorišni izrazi na crnogorskoj teatarskoj sceni?

- Pre nekoliko godina Ministarstvo kulture iniciralo je renoviranje centara za kulturu koji su bili zapušteni poslednje tri - četiri decenije i za koje nije kupljen nijedan reflektor. Obnovljeno je 40 ili 50 takvih centara koji sada imaju pristojne uslove za rad, ali sada treba da pronađu kadar i osmisle programe. Računam da će svi ti mali centri u narednim godinama početi produkciju, jer je za to planiran novac. Naravno, to u početku ne može biti genijalno, ali svi smo sticali iskustvo kroz neki proces. Verujem da će ubrzo takvi centri početi da nude relevantne programe za crnogorsku kulturu. Ti prostori se polako oživljavaju, ali u nevrete, jer za kulturu nema dovoljno novca. Iznos za kulturu je planiran u državnom budžetu i nije manji od evropskih standarda, ali budžet cele države je sve manji, a time se smanjuje i iznos za kulturu, čime se smanjuje i produkcija.

N.Kovačević

na na takav način. Ni preterana sloboda nije nešto što je dobro. Lepo je kad reditelj može da bira naslov koji će da režira, ali za njega i kompletnu ekipu važno je da budu deo nekog konteksta. Čini mi se da u Crnoj Gori nemamo umetničke direktore, koji imaju jasne ideje o tome čime treba da se bave naša pozrišta. Primera radi, pozorišta u Srbiji pitaju se šta se to dogodilo pre dvadeset godina na ovom prostiru, ali mi se u Crnoj Gori ne hvatamo u koštac sa takvom tematikom.

Osim produkcija CNP i Zetskog doma na Cetinju, kao nacionalnih pozorišnih kuća, Gradskog pozorišta u Podgorici, pozorišnih festivala u Ko-

Dva veka od rođenja Njegoša

- Naredne godine, u okviru obeležavanja dvestote godišnjice od rođenja Petra Drugog Petrovića Njegoša, Kotor Art priprema četiri premijere na tu temu. Umetnički direktor Paolo Madeli pozvao me je da režiram jednu od tih produkcija. Ponudena su mi dva Njegoševa teksta - San na Božić i Žitije Mrđana Nesretnjikovića, koje me nisu inspirisale, pa sam ponudila svoj koncept koji se tiče tretmana snova u kompletnom Njegoševom stvaralaštvu. To je veliki projekat za koji se već pripremam, a koji zahteva dobro poznavanje kompletnog Njegoševog dela. Biće mnogo posla, ali ja mu se veoma radujem.

DRAGAN MIĆANOVIĆ, FORTUNATO U PREDSTAVI „RIBARSKE SVAĐE”

Kriza morala

Ljudi koji odlučuju misle da su glasačkim listićem osvojili sva prava ovog sveta, kaže Dragan Mićanović

Kao glumac koji često igra u pozorišnim predstavama u Crnoj Gori, možete li da uporedite uslove i način rada u srpskom i crnogorskom teatru?

-Sve predstave koje sam radio u Crnoj Gori su koпродукcija. „Don Žuan” je bio koпродукcija Kotor art festivala i CNP-a, „Ribarske svađe” je koпродукcija Budva Grad Teatra i CNP-a. „Konte Zanolović” je takođe, bila koпродукcija. Sve su to predstave koje su rađene leti. Kad pogledate crnogorsku produkciju u toku leta, gde oni izvedu, evo naprimer, ove godine tri Goldonija, to je zaista za poštovanje. Tamo se za letnju sezonu uradi četiri, pet predstava što je sad za moju matičnu kuću, Jugoslovensko dramsko pozorište, misaona imenica. Fantazirati da se dođe do tri, četiri predstave, odnosno tri, četiri premijere u sezoni u JDP-u je nemoguće, jer sredstava jednostavno nema. U Crnoj Gori volim da radim sa Anom Vukotić koja je inspirativan reditelj, vrlo hrabra žena, moj prijatelj i to moje zadovoljstvo čini većim. Radimo u dobrim uslovima, za letnje festivale, kadaje inače pau-

za kod nas. Nije baš zahvalno poređiti pozorište ovde i tamo, mada u suštini za mene razlike nema. Radio sam i u Engleskoj, u Hrvatskoj i u Crnoj Gori. Svuda gde postoje dobri ljudi, dobra volja za saradnju, volim daradim i da budem deo brog tima.

Da li su koпродукcije dobar način da se prevaziđe kriza i podigne nivo kvaliteta u pozorištima?

-Ne znam da li su, ali bih bio srećniji kada bismo bar pokušali da pravimo više koпродукcija. Ne samo finansijskih, to je za čate, za pisare. To je njihov posao. Potrebne su nam koпродукcije među nama umetnicima, glumcima, režiserima. Promena sredine, razmena energije sa ljudima sa regionalnog područja, madanam je region sve manji, meni lično mnogo znači, tako da bih ja voleo da zajedničkih projekata ima mnogo više nego što ih ima. Njih ima sada posle rata, kadaje prošlo neko vreme koje je moralo da prođe, ali bih voleo da ih bude više.

Mogu li se umetnici izboriti za bolji tretman kulture i vrednosti koje ona promovise?

-Ne možemo odustati. Ono što mene najviše tišti nije ta besparica, bedni honorari, ta sirotinja u koju nas svi đuturo uvlače. Kriza jeste, ali je kriza morala najveća kriza. Najviše me boli nemanje sluha onih ljudi koji odlučuju o raspodeli tih bednih sredstava, to što zastavljaju kulturu, što im je ona na poslednjem mestu. To se kao talas prenosi sa svake vlasti na narednu i svi se ophode prema kulturi kao prema stranom telu. To je njima nešto daleko, nerazumljivo, nikako ne možemo daih ubedimo da rade pogrešnu stvar i da je edukacija mladih, prosveta i kultura baza iz koje proizilazi sve ostalo. Valjda će nas nekad čuti. Evo, i predstava koju ste večeras gledali je maltene prst u oko ljudima koji odlučuju, koji misle da

su glasačkim listićem osvojili sva prava ovog sveta. Dobili su glas, oni su glas naroda i u ime naroda rade šta ih je volja. Ali mi nemamo pravo da dignemo ruke od svega, naprotiv, mislim da je pravo vreme za hrabre predstave i za pravu borbu.

S vremena na vreme, pojavite se u nekoj tv seriji, a odavno vas nismo videli na filmu. Ima li na tom polju nekih planova?

-Filmova ima kod nas toliko da to cveta na sve strane. Glupo je pričati o planovima, jer je planiranje u našoj zemlji nezahvalan posao. Ako bude bude, ako ne nikom ništa. Pozorište je moja baza. Što se televizije tiče ona je preuzela primat i nad bioskopima i nad svim medijima. Snimam pomalo na televiziji, ako je nešto zanimljivo, upustim se u to.

Da li postoji neka uloga koju Dragan Mićanović sanja?

-Ima nekoliko uloga koje ja sanjam, a jedna mi je evobašsada došla. Nisam ni slutio da će mi biti toliko zadovoljstvo daje radim. U Narodnom pozorištu, trenutno sa Jagošem Markovićem pripremamo Antigona. Ja igram Kreonta. U tome sam već mesec dana, a za mesec i nešto je premijera. Ta eksplozija misli, taj tekst koji iz svakog stiha, iz svake reči buja, prosto me opsega. Ne znam, verovatno će mi to biti jedna od dražih uloga koje ću napraviti u karijeri. Jedva čekam da predstava izađe pred publiku.

V. Tucović

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA RADOVANA BAJE VUJOVIĆA

Fotografija kao kritika

Sedamnaesti JPF tradicionalno je počeo otvaranjem izložbe fotografija Radovana Baje Vujovića sa prethodnog festivala.

- Iz kojih je razloga bitno da se osvrnemo na ono što je Baja radio prošle godine u pozorištu? Imam najmanje tri valjana razloga, a vi ih možda nadete još”, rekao je Uroš Savić, rukovodilac marketinga u Narodnom pozorištu u Užicu otvarajući izložbu.

- Prvi razlog je najevidentniji, a to je dokumentarni karakter ovih fotografija. Naime, smatram da festival ne traje osam dana u novembru, već

cele godine za sve prave ljubitelje pozorišta. Mi u tih osam dana samo prikupimo slike, zvukove i utiske koje obrađujemo narednih godinu dana. Kada se vratimo sledeće godine i osvrnemo se na Bajine slike, one nam pomognu da ponovo sagledamo neke detalje koji su nam u međuvremenu, možda, pobjegli. Tako arhiviramo jedan festival i sa te pozicije uđemo u sledeći. Drugi razlog je umetnička vrednost Bajinih fotografija. Daću primer... Mi u gradu imamo poznate i priznate sportske fotografe. Njihov zadatak je da prate loptu na terenu, aktere

meća i iz toga izvuku najbolje moguće kadrove. Baja mora isto to u pozorištu, s tim što on mora i da prepoznaje gde se u tom momentu lopta nalazi. Na sceni ta lopta nije vidljiva, a nekada ih ima i više u isto vreme. Ono što jeste vidljivo na prvu loptu najčešće ne pokazuje pravi duh predstave i njen kvalitet. Baja to fantastično zna, tako da je svaka njegova fotografija, u neku ruku, kritika same predstave. Treći razlog je vrednost fotografije u današnje vreme, kada

ona polako uzima prostor pisanoj reči i postaje dominantna u svim medijima, a zahvaljujući Baji mi smo na te promene spremni” naglasio je Savić.

Ana Milošević

Akomodajmo se!

U kriznom teatarskom razdoblju kojeg sve više obilježava financijski inženjering sveprisutnih koprodukcija, ali i navrat - nanos sklepani repertoarni refreni ispunjeni općim mjestima, predstava poput crnogorskih „Ribarskih svađa” ogleđni je primjer truda da se glava održi iznad nabujale vode. U današnjim tržišnim uvjetima, jedan „projekt” mora zadovoljiti mnoštvo producerskih diktata, pa su tako „Svađe” mišljene u razbarušenom protuslovlju nametnutih očekivanja: riječ je o ljetnoj, ambijentalnoj inscenaciji koja tu činjenicu mora zaboraviti prvim jesenskim hladnoćama, punokrvnom, s poštovanjem pročitanoj Goldoniji ali i činu suvremene pobune, sve za iste pare. Mlada, sve afirmiranija redateljica Ana Vukotić svjesna je visoko postavljene etičke i estetske letvice takvog koncepta, ali tom izazovu, kao i onom molierovskom od prije dvije godine, prilazi otvoreno i bez fige u džepu – njene „Ribarske svađe” pokušavaju biti sve nabrojano, u potpunosti, do kraja. Pa dokle ide – ide.

Redateljski credo Vukotičeve, poznat još od nagrađenog „Don Juana” od prije dvije godine, bešavno se spojio s implicitnom subverzivnošću Goldonijevih „Barufa”. Njen iskorak prema današnjem kontekstu ne polazi frljicevskom rutom beskom-

promisne aktualizacije, ona srčanom teatarskom igrom, ali i jednostavnom dramaturškom prilagodbom pokušava izravno iz osamnaestostoljetnog izvornika oplesti po suvremenim demonima *sitnih duša i krupnog kapitala*. U sočnom i tečnom prijevodu Radoslava Rotkovića, uz dobro usmjerenu dramaturšku pomoć Ljubomira Đurkovića i Stele Mišković, Vukotičeva nalazi opravdanje da u originalu plošan lik Isidora, predstavnika vlasti, pretvori u sveprisutnog gospodara života i smrti. U takvoj konstelaciji sva situaciona komika i dell'arteovski *lazzi* povlače se pred razigranom političkom satirou koja kost u grlu i fritulu u ždrijelu ostavlja završnom scenom: *happy end* je samo predstava za sirotinju, koja svoje krive odabire, strah od samoće i posljedice silovanja jebežljive vlasti pokušava zaboraviti jeftino orkestriranim prividom blagostanja. Stvar je vrlo jednostavna, ali pogađa u srž problema: kad ti vlast kaže „akomodajte se”, ona ti ne želi poručiti da se opustiš, nego da skinješ gaće.

I dok na planu stava „Ribarske svađe” funkcioniraju bez greške, u estetskom smislu one rijetko dostižu stupanj zaigranosti koji pamtimo iz „Don Juana”. „Don Juan” je svojom čistom strukturom i zaraznom energijom dominantnog protagonista neprestano *proizvodio* zavodljiv

teatar, a „Svađe”, ustrojene bez izraženog aktantskog središta, u svakoj su sceni iznova nastojale izgraditi dramsku napetost, ne uspijevajući održati konstantnu temperaturu glumačke igre. Vukotičeva i u „Svađama” režira s mnoštvom rekvizita (cigarete, ribe, brašno i tijesto, bicikl, pa čak i dobro očuvani iPad s pripadajućom futrolom), ali krajnji se rezultat, možda baš zbog nedostatka jedinstvene provodne linije protagonista, doima poput heterogene cjeline s nedovoljno precizno izbrušenim emotivnim naglascima. Pritom, krivnju nikako ne treba svaliti na ansambl – ujednačena glumačka posada, predvođena za nijansu prekarikaturalnim, ali magnetski privlačnim Isidorom kojeg igra Dragan Jovanović te već pomalo predvidljivo izvrsnim Draganom Mićanovićem, kojeg se u publici najbolje razumije iako mrmlja samo njemu poznatim jezikom, uspjela je izraditi mnoštvo dopadljivih skicoznih kreacija, bez obzira na povremene redateljske nespretnosti u kolažiranju izvedbenog materijala. Uz gostujuće Dragane, u ostatku pođele istakla su se užičkoj publici neka dobro znana lica, poput Nade Vukčević koja opuštenu očaj Orsette duhovito postiže minimalističnim sredstvima, ali i nekoliko vrlo mladih glumaca, među kojima se posebno ističu Ana Vučković i Bojana Malinova

piše: Matko Botić

ska u zahtjevnim tipskim rolama Luciette i Checce.

„Ribarskim svađama” Ana Vukotić pokazala je užičkoj publici kako „Don Juan” nije bio tek sretna iznimka, nego čelić redateljskog opusa u nastajanju, koji s jednakom odgovornošću prilazi i tekstu i podtekstu vlastitih predstava. U vremenu u kojem smo prečesto svjedoci savršeno upakiranih teatarskih ostvaraja koji nikome ne znače ništa, autorski tim i glumački ansambl crnogorske predstave uspijevaju osmisliti cjelinu čiji nedostaci nisu zamaglili temeljnu ideju, a vrline pokazuju kako je moguće s klasicima se ophoditi s poštovanjem, ali pritom ostati svoj. „Kad imaš srce, ne možeš da imaš gaće”, kaže najveći srpski komediograf, a crnogorske „Ribarske svađe” mediteranski izravno daju odgovor na pitanje tko nam je i zašto te gaće skinuo. Za jednog ljetnog Goldonija, koji je mogao ostati (i često ostaje) na razini korektno pročitane dramske lektire – sasvim dosta.

REČ PUBLIKE

Mišljenja su različita

Nina Vitorović, učiteljica:

- U suštini zanimljivo, lepršavo, razdragano.... Za početak jedna predstava koja se može okarakterisati kao razbribriga. Dobra glumačka postava, glumci već dobro poznati gradskoj publici.

Nebojša Marković, pravnik:

- Očekivao sam malo jaču priču za početak JPF-a, ali ova mi nije ostavila neki utisak. Glumci su u nekim momentima bili nerazumljivi, nerazgovetni. Očigledno kombinacija previše jezika bivših republika i dijaleka-

ta, bar za mene, nije dobro odrađena. Gagi Jovanović je donekle izvukao predstavu, pa se može reći da je celokupni utisak ipak pozitivan.

Slavica Kojadinović:

- Prva koprodukcija sa Grad teatrom iz Budve koju ćemo ove godine gledati u Užicu donekle je ispunila moja očekivanja. Veoma dobro poznata

glumačka ekipa koja je na jedan neobičan i nesvakidašnji način iznela ovaj komad. Ovakav početak, čini mi se, obećava.

Janko Petrović, student:

- Minimalizam na sceni, kriza svuda oko nas.... Malo statično.... Možda je ovom prioritetu trebalo „Sendi” da ga pokrene.....

B. D.

MOMČILO PIĆURIĆ, PATRUN TONI

Komplikovane „morske” ljubavi

Nisam ni sanjao da će mi se ovako nešto dogoditi, bar ne meni, jednom klinцу koji je uvek bio lenj, stidljiv i povučen

Iako je student četvrte godine glume na Cetinju, glumac Momčilo Pićurić, već je dosta angažovan kako u pozorištima, tako i u ostvarivanju televizijskih i filmskih uloga. Uskoro će premijera njegovog novog filma, „Dečaci ulice Marksa i Engelsa” koja će biti na proleće i koju s nestrpljenjem očekuje. Učestvuje i u predstavi „Antigona”, čija se premijera očekuje u Narodnom pozorištu u Beogradu, a pored toga igra u još četiri ansambl predstave u Crnogorskom narodnom pozorištu u Podgorici. Za svoj život kaže da mu je ispunjen u potpunosti. Sa festivalima nema mnogo iskustva, ali ih smatra poučnim, jer se uspeva upoznati i druga publika, koja na drugačiji način reaguje, ali i upoznavanje se drugim glumcima i njihovim načinom rada, smatra jako dragocenim.

Kako uspevaš da uskladiš sve poslovne i studentske obaveze?

- Veoma teško. Jedva. Uz

veliku podršku svojih profesora koji mi izlaze u susret, jer nisam na predavanjima koliko bih trebalo da budem, ali kad dođem radimo brzo, efikasno, kvalitetno i veoma puno.

Kakva je reakcija kolega sa klase na tvoje angažovanje na profesionalnom planu?

- Prezadovoljni su. Drago im je što sam toliko angažovan, a i ja sam presrećan što posećuju svaku moju premijeru, pa i u Beogradu, što nikako ne govori o rivalitetu, već o pravom prijateljstvu.

A profesionalna sujeta?

- Njoj apsolutno nema mesta u mom okruženju, ni kod mene niti kod bilo kog sa kim sam radio, kod ljudi sa kojima radim, kolega i drugara sa klase, a i kod onih iz okruženja sa kojima ću raditi.

Do sada si imao prilike da igraš rame uz rame sa doajenima „jugoslovenskog” glumišta. Kako je to dobro iskustvo, a koliko je to otežavajuća okolnost?

- Znači mi mnogo, ali i odgovornost je ogromna. Nisam ni sanjao da će mi se ovako nešto dogoditi, bar ne meni, jednom klinću koji je uvek bio lenj, stidljiv i povučen. A sad tek na četvrtoj godini akademije iza sebe imam šest predstava, tri filma, dva serijala serije, sad još pripremam i premijeru u Beogradu. Sva ova poznanstva i rad znače mi mnogo, ali o tome nemam ni dovoljno vremena da razmišljam, jer obaveza imam veoma mnogo. Možda jednog dana postanem svestan svega i „uhvati” me trema.

S obzirom na brojne uloge

koje radiš, koliko ti prijaju glumačke transformacije i ulasci u karaktere likova?

- To je nešto najslabije i najlošije. To su sve stvari zbog kojih i volim da radim ovaj posao. Uspeo sam da budem dobar šumadinac, običan srpski seljak, a bio sam i psihopata koji maltretira nemog čoveka, pa zaljubljeni Đani, nacista, kuvar.... Svaka transformacija mi lako pada i uživam u njima. I dok god budem dobijao uloge oko kojih ću morati da se trudim, biće mi zadovoljstvo da ih spremam. Ali najveći izazov muškom glumcu je da igra ženu, u čemu sam se takođe oprobao i uživao dok sam radio.

I u ovoj predstavi u fokusu su morske ljubavi. A da li su one teške i komplikovane ili se samo takvim čine?

- Nisu...meni privatno u životu bile.... Ali likovima koje igram veoma su komplikovane, što ipak govori nešto.

B. Damjanović

BOJANA MALINOVSKA, KEKA

Učila sam o glumi i o životu

Kada sam pročitala tekst i videla postavu, pomislila sam „Ma će ću sad sa ovima!”, kaže Bojana Malinovski

Mladioj glumici, Bojani Malinovskoj, inače studentu IV godine FDU na Cetinju u klasi profesora Branislava Mićunovića, uloga u predstavi „Ribarske svađe” nije prva, ali jeste najznačajnija.

-Prvu ulogu sam igrala nakon prve godine studija kada je cela klasa nastupala u Kotoru u jednom projektu Paola Mađelija i Radmile Vojvodić po motivima iz „Luče Mikrokozme”. Nakon toga u „Ribarskim svađama” i predstavi „Žabari”.

Igrati u ovakvoj predstavi sa iskusnim i poznatim glumcima, sigurno nije bio mali izazov?

-Kada sam pročitala tekst i

videla postavu, pomislila sam „Ma će ću sad sa ovima!” Nisam imala strah već me zabrinuo veliki prostor, zatim to što je u predstavi puno glumaca, pa velika imena. Onda sam sebi rekla da ne treba da se plašim jer mnogo mogu da naučim od tih

ljudi. I tako je i bilo.

Ko ti je najviše pomogao?

- Najviše, Varja Đukić koju nisam do tada poznavala, a Mićko i Gagi su me učili od nekih tehničkih stvari do nekih pitanja iz života jer smo se puno družili. I rediteljka Ana Vukotić je bila sjajna za saradnju, jer ona unosi nešto pomalo zaboravljeno u pozorište a to je taj kolektivni čin. Da ne idemo posle proba u tri sata kući, nego da živimo za predstavu. Mislim da se to i vidi.

Večeras ste igrali u novom prostoru, pred festivalskom pu-

blikom, da li ti je to bilo dodatno opterećenje ili si uživala?

-Ovo je bilo sedmo izvođenje i sve više uživam u igri i pored drugačijeg ambijenta. Publika je predivna, čula sam je i osetila. Fascinantno mi je bilo to, koliko su nam davali, baš su nam večeras uzvratili.

Koliko je studenata na tvojoj klasi i kakva je saradnja sa profesorom Mićunovićem?

- Nas je deset, pola devojaka, pola su muškarci a profesor je predivan jer nas je najpre naučio da se volimo. Pre polaska u Užice dao nam je neke privatne savete, kako da se ponašamo ali i da puno pozdravimo njegove brojne prijatelje u Užicu.

Šta posle fakulteta?

- Ne znam i ne volim da razmišljam na tu temu, to je potpuna nepoznanica. Neće biti lako...

M.P.

O PREDSTAVI

Predstava "Sumnja" nastala je prema tekstu američkog pisca Johna Patricka Shanleya. Radnja je smještena u katoličku školu njujorškog Bronksa, 1964. godine. Direktorka škole posumnja da sveštenik ima neprimjeren odnos s jednim učenicom.

Tekst se na određeni način bavi lažnim optužbama, ali i zloupotrebom pozicije u crkvenoj ili bilo kojoj drugoj vjerskoj hijerarhiji. S druge strane, bavi se i sumnjom da se i mi zapravo bojimo.

John Patrick Shanley je za tekst "Sumnja" dobio dve najprestižnije svjetske nagrade za dramu 2005 – Pulitzerovu nagradu i nagradu "Tony", koja je pozorišni pandan filmskom "Oskar". Predstava je nastala u produkciji Kamernog teatra 55 i Udruženja "Kontakt".

Prema riječima Aide Pilav, dramaturginje predstave, „Sumnja” pokušava dotaći samu suštinu ljudske percepcije istine, a samim tim i sumnju u istu. „Poput aktera ove predstave sestre James, sestre Aloysius, gospođe Muller, oca Flynna i vi i ja imamo individualne kriterije vrednovanja istine. Ovom predstavom zapravo želimo formirati misaoni i iskustveni kontekst u kojem će svako od nas imati priliku da preispita vlastite kriterije vrednovanja istine, te se zapitati da li su naši pojedinačni i najintimniji sistemi vrednovanja zapravo zasnovani na 'istini' koja nije ništa drugo do više puta ponovljena laž, ili još uvijek možemo razlučiti za sebe i sa jasnom argumentacijom šta to percipiramo kao ispravno, a šta je osnovni uzrok osjećanja kafkijanske alijenacije od kojeg manje ili više pati svako od nas.”

(DEPO/BLIN/em)

VEČERAS

KAMERNI TEATAR 55 SARAJEVO i
UDRUŽENJE KONTAKT

SUMNJA

John Patrick Shanley

Režija: Selma Spahić

Prevodilac: Aida Spahić

Dramaturg: Aida Pilav

Scenograf: Mima Ler

Kostimograf: Sanja Džeba

Kompozitor: Draško Adžić

Igraju:

Sestra Aloysius Beauvier: **Tatjana Šojić**

Otac Brendan Flynn: **Ermin Bravo**

Sestra James: **Maja Izetbegović**

Gospođa Muller: **Jelena Kordić Kuret**

ЗЛАТИБОРАЦ

Jedinstvo

MONTAŽNO PROIZVODNO
PREDUZEĆE A.D.
za projektovanje i izvođenje
termo i hidro instalacija i
postrojenja

BLIC

**DUNAV GRUPA
DUNAV OSIGURANJE
GLAVNA FILIJALA UŽICE**

Sirogojno Co.

Danas

impol

Aluminium Industry

Impol • Seval

вечерње
НОВОСТИ

31000 Ужице, Николе Пашића 38, 031/512-655

ПУТЕВИ АД

GRAD UŽICE

Пише: Zoran Jeremić

Da izvinite na analogiji, kad ugledam silan svet na početku svakog Jugoslovenskog pozorišnog festivala i otvorim sedmodnevni festivalski meni, osećam se kao Mali Joža kad je iskoristio dolazak gostiju pa se prejeo suvog mesa sa tavana. Ili što reče jedan partijski junša koji je nagazio na funkciju kulturnog poslenika u obližnjoj mesnoj kancelariji: „Štaga kulture!” Stoga predlažem da izvanredna izložba fotografija Bajе Vujovića u holu Narodnog pozorišta traje, kalendarski precizno, do poslednjeg dana stare festivalske godine. Na taj način psihosomatske tegobe od teatarskog apetita većine Užičana biće ublažene.

I nije tu samo reč o iznenađnom kvantitetu i kontinuitetu koji nas kao gledaoce

obavezuju, već i o kakvoći slika i prilika na početku ovogodišnje smotre najboljih predstava u regionu. Primerice, lik našeg sugrađanina koji nas posmatra sa do sada možda najprovokativnijeg festivalskog plakata izazvao je popriličnu nelagodu.

Ko je taj čovek koji izgleda i ponaša se kao da je izašao iz kakve negativne utopije, možda iz pejzaža „Pobesnelog Maksa”, sa tako prepoznatljivi-

vim prtljagom egzistencijalne zebnje i privremenosti na ovim prostorima?

Kao da je doputovao sa kastinga kod Olivera Frlića.

Da je reč o nepoznatom akteru kakvog performansa, bilo bi to još jedno lice sa odlično dizajniranog plakata, koje može, ali i ne mora, da nam rani srce. Međutim, kako je u pitanju „živ” čovek, takoreći komšija, to se polje delovanja

plakata sužava, svodi na refleks straha, odbrane, prepoznavanja, bežanja od lica stvarnosti u osudu i nelagodu. Ako dozvolite, to lice je naša kolektivna senka. Grupni portret posle svih političkih presija i eksperimenata koje smo preživeli. Možda nekome u takvom kontekstu festivalski slogan deluje cinično, ali meni se čini da on, uz vizuelni pandan, sasvim dobro daje do znanja i život koji živimo nije manje vredan od

života koji sanjamo, iako jedan bez drugog ne mogu.

Pretpostavljam da to i jeste bila namera Uroša Savića: da nas „prozove” i dozove u Talijin hram u koji nema smisla ulaziti nespreman za ispit iz najtežih moralnih lekcija, i to ne onih teorijskih, glavobolnih, već svakodnevnih. Jer ako morala nema na pijaci i na ulici, neće ga biti ni u amfiteatru i pozorištu, i obrnuto.

Toj moćnoj, radioaktivnoj, plakatskoj slici pridodao bih, na moje iznenađenje, i jednu zgodnu festivalsku priliku: opasku novog gradonačelnika u pozdravnom govoru da u pozorište dolazimo i po „vaspitne šamare”.

I tako, red Uroševih „prozivki”, red Miloševićevih „šamara”, kako da me ne zaboli stomak...

Što se „Ribarskih svađa” tiče, dovoljno za festivalsku akomodaciju, daleko od ozbiljnog vaspitnog šamara.

Podsetio bih cenjeni čitalački publikum da je prvi Goldonijev komad na sceni užičkog Narodnog pozorišta, „Mirandolina”, premijerno izveden 20. januara 1957. godine. Režirao i glavnu rolu tumačio Dušan Stanojević, muziku potpisao Dušan Jovašević, scenograf bejaše Branko Kovačević. Izvesni pozorišni kritičar, Ljubomir Simović, zapisao je, između ostalog, u „Vestima”: „Predstava je donela i nekoliko scena koje čuvaju ravnotežu između vrednosti i onoga što je sasvim suprotno”. E, i ja isto tako mislim za „Ribarske svađe”, samo nisam znao tako lepo da kažem.

OCENA PUBLIKE

CNP Podgorica i Grad teatar Budva:

RIBARSKE SVAĐE.....3,83

министарство културе републике србије

NARODNA BIBLIOTEKA UŽICE

Izložba

Povodom XVII Jugoslovenskog pozorišnog festivala u Užicu, Narodna biblioteka Užice je u svom holu priredila izložbu maski, pod nazivom ALTER EGO. Radovi su nastali na kreativnim radionicama za decu, u okviru projekta - Razlike nam dobro stoje, koji finansira Ministarstvo kulture RS. Maske su asocijacije na knjige i pozorišne predstave.

Izdaje Savet XVII Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2012.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damjanović, Zoran Jeremić, Matko Botić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice - grafoprint@open.telekom.rs